Ontwikkelingsbedrijf Gemeente Amsterdam
Bureau Erfpacht

Werkinstructie 6

Splitsing in appartementsrechten per 1 januari 2001

Vastgesteld door het Hoofd Bureau Erfpacht

versie juni 2009
(aangepast aan recente beleidswijzigingen)

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE TOELICHTING....3

1.1 Inleiding....3

1.2 Appartementsrechten en lidmaatschapsrechten....3

1.3 Regels voor splitsing in appartementsrechten....4

1.4 Procedure....5

HOOFDSTUK 2 PUBLIEKRECHTELIJKE TOESTEMMING VOOR HET SPLITSEN VAN WONINGEN 7

2.1 De splitsingsvergunning....7

2.2 Functie van de publiekrechtelijke toestemming....7

2.3 Publiekrechtelijke toestemming....7

2.4 Voorwaarden voor het geven van publiekrechtelijke toestemming....8

HOOFDSTUK 3 PRIVAATRECHTELIJKE TOESTEMMING VOOR HET SPLITSEN VAN WONINGEN EN BEDRIJFSRUIMTEN....9

3.1 Inleiding....9

3.2 Woonruimte, combinatie woonruimte/bedrijfsruimte....9

3.3 Bedrijfsruimte....13

3.4 Wijziging van de splitsing in appartementsrechten....13

HOOFDSTUK 4 CANONVERDELING....15

4.1 Inleiding....15

4.2 bvo en go....15

4.3 Normprijzen....15

4.4 Berekening canonverdeling....16

4.5 Voorbeelden....17

HOOFDSTUK 5 PROCESGANG IN DE PRAKTIJK....20

5.1 Inleiding....20

5.2 Procedure....20

Bijlage 1 Overzicht beleidswijzigingen....27

Hoofdstuk 1 Algemene toelichting

1.1 Inleiding

In deze werkinstructie wordt het gemeentelijke splitsingsbeleid en de procedure voor splitsing uiteengezet. Het beleid en de procedure die in deze werkinstructie zijn beschreven gelden niet voor woningcorporaties, omdat er voor woningcorporaties aparte afspraken gelden die in het herziene *Uitvoeringsbesluit erfpacht woningcorporaties 2008*[1] en het Aanvullend Convenant Erfpacht zijn vastgelegd.

Dit hoofdstuk geeft een algemene toelichting op het splitsen in appartementsrechten. Hoofdstuk 2 gaat in op de publiekrechtelijke toestemming en in hoofdstuk 3 wordt de privaatrechtelijke toestemming behandeld. De canonverdeling over de appartementsrechten wordt in hoofdstuk 4 uitgelegd. Hoofdstuk 5 beschrijft per stap het verloop van de splitsingsprocedure. Tot slot zijn in de bijlage diverse overzichten opgenomen.

1.2 Appartementsrechten en lidmaatschapsrechten

Achtergrond
Sinds 1955 bestaat er in het Burgerlijk Wetboek een wettelijke regeling voor het splitsen van panden in appartementsrechten. Voor die tijd was het niet mogelijk om etages in eigendom te verkrijgen. Om etages toch als afzonderlijke eenheid te kunnen gebruiken, bedachten eigenaren van gebouwen daarvoor allerlei juridische constructies, zoals de oprichting van een (coöperatieve) flatexploitatie-vereniging waarbij aan de leden van de flatexploitatievereniging een alleenrecht (lidmaatschapsrecht) werd toegekend om een bepaald deel van het pand te gebruiken.

Appartementsrecht
In artikel 5:106 lid 3 BW wordt een appartementsrecht omschreven als: '*een aandeel in de goederen die in de splitsing zijn betrokken, dat de bevoegdheid omvat tot het uitsluitend gebruik van bepaalde gedeelten van het gebouw die blijkens hun inrichting bestemd zijn of worden om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt. Het aandeel kan mede omvatten de bevoegdheid tot het uitsluitend gebruik van bepaalde gedeelten van de bij het gebouw behorende grond.*'

Een splitsing in appartementsrechten is een splitsing overeenkomstig artikel 5:106 BW en is vooral bedoeld om een gebouw in zelfstandige eenheden te verdelen, die uitsluitend door de appartementseigenaar gebruikt kunnen worden. Een splitsing in appartementsrechten is echter niet beperkt tot gebouwen. Een splitsing in appartementsrechten kan bijvoorbeeld ook worden toegepast om een gebouw met bedrijfsunits of een parkeerterrein in zelfstandige eenheden te verdelen.

Lidmaatschapsrecht
Bij het vormen van lidmaatschapsrechten wordt een coöperatie of vereniging opgericht en wordt aan elk van de leden een lidmaatschapsrecht toegekend, dat aan deze leden het exclusieve recht geeft om een bepaald gedeelte van het pand te gebruiken.

[1] Besluit van het college van Burgemeester en Wethouders van 27 mei 2008, nr. BD2008-002876

Overeenkomsten tussen appartementsrechten en lidmaatschapsrechten
Zowel appartementsrechten als lidmaatschapsrechten geven de eigenaar een exclusief gebruiksrecht op een gedeelte van het pand. Daarnaast zijn de eigenaren van het appartementsrecht en het lidmaatschapsrecht bevoegd om hun recht te verkopen en te verhuren.

Verschillen, de nadelen van lidmaatschapsrechten
Tussen appartementsrechten en lidmaatschapsrechten bestaan de volgende verschillen:
- in het kadaster staat geregistreerd wie eigenaar is van een bepaald appartementsrecht. Voor derden is het kenbaar wie eigenaar is van een bepaald recht. Bovendien is het voor derden kenbaar of er op het appartementsrecht beslag is gelegd of een hypotheekrecht rust.
  Lidmaatschapsrechten hebben niet het voordeel dat het voor derden door raadpleging van de registers kenbaar is wie eigenaar is van een lidmaatschapsrecht. Alleen de coöperatie of vereniging wordt in de openbare registers ingeschreven; de afzonderlijke leden van de coöperatie of vereniging worden niet in de registers vermeld.
- een appartementsrecht is een zakelijk recht. Dit houdt in dat het appartementsrecht verbonden is aan de zaak waarop het is gevestigd. Dit heeft als voordeel dat het recht tegenover iedereen kan worden uitgeoefend.
  Lidmaatschapsrechten zijn persoonlijke rechten die verbonden zijn aan de persoon die het recht uitoefent.
- voor appartementsrechten bestaat een wettelijke regeling voor onder meer de wijze waarop appartementseigenaren zijn georganiseerd, de verdeling van de onderhouds- en verzekeringskosten en de aansprakelijkheid van de individuele appartementseigenaren. Voor lidmaatschapsrechten bestaat een dergelijke wettelijke regeling niet en moeten afspraken in de notariële akte van oprichting van de coöperatie of vereniging worden opgenomen.

Beleidswijziging 1998
Vergeleken met appartementsrechten, kleven aan lidmaatschapsrechten meer nadelen dan voordelen. In het verleden kozen veel erfpachters toch voor lidmaatschapsrechten in plaats van appartementsrechten, omdat de gemeente Amsterdam voor het creëren van lidmaatschapsrechten geen canonverhoging in rekening bracht terwijl aan een appartmentensplitsing wel een canonverhoging was verbonden. Deze praktijk was voor de gemeente in 1998 aanleiding om het splitsingsbeleid te wijzigen. Omdat de gemeente lidmaatschapsrechten vanwege de nadelen onwenselijk vond en zij splitsingen in appartementsrechten wilde bevorderen, heeft de gemeente besloten om voor splitsingen in appartementsrechten voortaan in de regel geen canonverhoging in rekening te brengen.
NB: als een splitsing in appartementsrechten samenloopt met een bestemmingswijziging, kan er, wanneer deze bestemmingswijziging een economische meerwaarde heeft, wel een canonverhoging in rekening worden gebracht. Zie hiervoor de werkinstructie voor bestemmingswijzigingen.

1.3 Regels voor splitsing in appartementsrechten

1. De splitsing in appartementsrechten is wettelijk geregeld in het Burgerlijk Wetboek (art. 5:106 e.v.).
2. Door de Dienst Wonen van de gemeente Amsterdam wordt het publiekrechtelijke splitsingsbeleid periodiek vastgesteld. In dit beleid wordt onder meer bepaald aan welke vereisten moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor een publiekrechtelijke splitsingsvergunning. Zie hiervoor hoofdstuk 2 van deze werkinstructie.

3. Daarnaast is van toepassing het Beleid inzake splitsing in appartementsrechten[2]. Hierin wordt het privaatrechtelijke splitsingsbeleid van de gemeente Amsterdam verwoord.

1.4 Procedure

Bevoegdheid
Op grond van artikel 5:106 BW zijn uitsluitend de grondeigenaar, de erfpachter en de opstaller bevoegd om een pand in appartementsrechten te splitsen. Een omzetting van lidmaatschapsrechten is alleen mogelijk als alle eigenaren (i.c. alle leden) binnen de flatexploitatievereniging daartoe besluiten.

Publiekrechtelijke en privaatrechtelijke toestemming
Om een pand in appartementsrechten te kunnen splitsen, zijn er in beginsel twee soorten toestemming nodig:
a. publiekrechtelijke toestemming in de vorm van een splitsingsvergunning op grond van de Huisvestingswet: deze toestemming geldt alleen voor het splitsen van woningen. Voor het splitsen van bedrijfsruimten of voor het omzetten van lidmaatschapsrechten in appartementsrechten is geen publiekrechtelijke toestemming vereist;
b. privaatrechtelijke toestemming op grond van artikel 5:106 BW: zowel voor het splitsen van woningen en bedrijfsruimten als voor een omzetting van lidmaatschapsrechten is privaatrechtelijke toestemming nodig van de eigenaar van de grond (i.c. de gemeente Amsterdam).

De gemeente Amsterdam heeft het vereiste van toestemming in diverse besluiten uitgewerkt[3]. De privaatrechtelijke toestemming is in de algemene bepalingen vastgelegd in de artikelen 22 (AB 2000), 22 (AB 1994), 6h (AB 1966), 10g (AB 1955). De erfpachter dient toestemming te vragen aan het Dagelijks Bestuur van het stadsdeel waar het erfpachtrecht zich bevindt of aan het college van Burgemeester en Wethouders als het gaat om een pand in een grootstedelijk gebied.
N.B.: De algemene bepalingen, vastgesteld vòòr 1955, kenden de rechtsfiguur van splitsing in appartementsrechten nog niet. Daarom wordt in die gevallen aangehaakt bij de artikelen betreffende de (verticale) splitsing in erfpachtrechten.

Criteria voor verlening of weigering van de toestemming
In welke gevallen en onder welke voorwaarden de gemeente toestemming verleent, is uitgewerkt in de eerder genoemde besluiten. De hoofdstukken 2 en 3 van deze werkinstructie gaan daar uitgebreid op in.

Gevolgen van splitsing en omzetting
Na splitsing van een pand met de bestemming bedrijfsruimte blijven de algemene bepalingen gelden die op het gehele pand van toepassing waren. Als bij de splitsing woningen zijn betrokken (al dan niet in combinatie met bedrijfsruimte) of een omzetting van lidmaatschaps-rechten in appartementsrechten, worden de meest recente algemene bepalingen van toepassing verklaard. Thans zijn dat de Algemene Bepalingen voor voortdurende erfpacht 2000.
In alle gevallen blijft de einddatum van het lopende tijdvak gehandhaafd voor de apparte-mentsrechten die bij de splitsing ontstaan. De geldende canon op het moment van splitsing wordt in de regel niet verhoogd, maar wordt over de appartementsrechten verdeeld. Zoals

[2] Besluit van Burgemeester en Wethouders van 12 januari 1999, nummer 98/485/1 gewijzigd bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 16 februari 2001, nummer 2001/1558
[3] Voor de **publiekrechtelijke toestemming**: zie hiervoor het Besluit tot vaststelling beleidsregels voor verlening of weigering van een splitsingsvergunning 2007
Voor de **privaatrechtelijke toestemming**: Beleid inzake splitsing in appartementsrechten.

eerder genoemd kan dit anders zijn indien gelijktijdig met de splitsing in appartementsrechten een bestemmingswijziging plaatsvindt.

Wijziging van de splitsing in appartementsrechten
Het komt regelmatig voor dat een splitsing in appartementsrechten later wordt gewijzigd. Hier kunnen verschillende veranderingen aanleiding toe geven. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld als de appartementseigenaar van de derde verdieping zijn berging verkoopt aan de appartementseigenaar van de vierde verdieping, een toewijzing van een gedeelte van de gezamenlijke ruimte aan één van de appartementsrechten of een samenvoeging van meerdere of juist ondersplitsing van één van de appartementsrechten. Er bestaan zeer veel verschillende variaties op dit onderwerp. Het is dan ook zeer moeilijk om hiervoor een eenduidige regeling te maken. Hoofdregel is dat de behandeling van de wijziging splitsing zoveel mogelijk aansluit bij de oorspronkelijke splitsing in appartementsrechten. In paragraaf 3.4 van deze werkinstructie wordt dieper ingegaan op de procedure wijziging splitsing.

Hoofdstuk 2 Publiekrechtelijke toestemming voor het splitsen van woningen

2.1 De splitsingsvergunning

Sinds 1974 is er voor het splitsen van woningen publiekrechtelijke toestemming van de gemeente nodig. Deze toestemming wordt verleend in de vorm van een splitsingsvergunning[4]. Er is geen splitsingsvergunning nodig voor het splitsen van bedrijfsruimte en kantoorruimte en voor het omzetten van lidmaatschapsrechten in appartementsrechten.

De aanvraag wordt behandeld door de afdeling Vergunningen of Bouw- en Woningtoezicht (BWT) van het stadsdeel of de Dienst Wonen (voorheen Stedelijke Woningdienst).
De publiekrechtelijke toestemming wordt verleend door het Dagelijks Bestuur van het stadsdeel waar het erfpachtrecht is gelegen of door het college van Burgemeester en Wethouders (of diens gemandateerde) als het te splitsen gebouw in een grootstedelijk gebied ligt.

2.2 Functie van de publiekrechtelijke toestemming

Regels voor het splitsen van woningen zijn nodig voor een goed beheer van het woningbestand in Amsterdam en voor de instandhouding van de kwaliteit van het woningbestand. De gemeente verleent namelijk geen splitsingsvergunning voor panden met achterstallig onderhoud. Zo voorkomt de gemeente dat de nieuwe eigenaar van een appartementsrecht opdraait voor onderhoudskosten die de oorspronkelijke eigenaar voor zijn rekening had moeten nemen (uitponding van verkrotte woningen).

2.3 Publiekrechtelijke toestemming

In een besluit van het college van Burgemeester en Wethouders is geregeld in welke gevallen van splitsing publiekrechtelijke toestemming is vereist en onder welke voorwaarden deze toestemming wordt verleend[5].

Gevallen waarin publiekrechtelijke toestemming is vereist

a. gebouwen die vóór 1 januari 1940 zijn gebouwd, **en**
b. die in een gebied zijn gelegen, dat het Rijk bij Koninklijk Besluit[6] heeft aangewezen, **en**
c. die geheel of gedeeltelijk bestaan uit ruimten met een woonbestemming of ruimten die een woonbestemming krijgen.

Gevallen waarin geen publiekrechtelijke toestemming is vereist

a. gebouwen die na 1 januari 1940 zijn gebouwd,
b. gebouwen die vóór 1 januari 1940 zijn gebouwd, maar die niet in een door het Rijk aangewezen gebied zijn gelegen,
c. gebouwen die vóór 1 januari 1940 zijn gebouwd en zijn gelegen in een door het Rijk aangewezen gebied, indien

[4] Dit stond voorheen in art. 56 a-h van de Woningwet (thans Huisvestingswet)
[5] Besluit tot vaststelling beleidsregels voor verlening of weigering van een splitsingsvergunning 2007
[6] Bij Koninklijk Besluit van 7 april 1975, nummer 21 gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 8 augustus 1977, nummer 19 (zie Gemeenteblad 1977, afdeling 3, volgnummer 145) heeft het Rijk de gebieden voor Amsterdam aangewezen.

- een gebouw zodanig wordt gerenoveerd dat er sprake is van “vernieuwbouw” (vernieuwbouw is een zodanige renovatie dat na deze renovatie een woning ontstaat die bouwkundig gelijk is aan een nieuwbouwwoning),
- lidmaatschaps- of deelnemingsrechten worden omgezet in appartementsrechten,
- bij wijzigingen van een splitsing van ondergeschikt belang hetzelfde aantal appartements- of lidmaatschapsrechten en hetzelfde aantal woonruimten wordt behouden (bijvoorbeeld zolders of bergingen die tot een bestaand appartementsrecht gaan behoren),
- in geval van een wijziging van een splitsing waarbij het aantal appartementsrechten afneemt door de samenvoeging van twee of meer appartementsrechten.
  NB: wanneer het een wijziging splitsing van woningen betreft, kan wel een woningonttrekkingsvergunning noodzakelijk zijn. Neem hiervoor contact op met de afdeling Vergunning/BWT van het stadsdeel.

Gevallen waarin de publiekrechtelijke toestemming geacht wordt te zijn verleend
Voor gebouwen waarin meerdere woningen en meerdere bedrijfsruimten zijn gevestigd, geldt een aparte regel. De splitsingsvergunning wordt geacht te zijn verleend, indien alle woningen van het gebouw in één appartementsrecht worden ondergebracht. Dit komt vaak voor bij winkelstraten. Op de begane grond zijn winkels gevestigd. Boven de winkels zijn woningen gelegen, die één appartementsrecht vormen.

2.4 Voorwaarden voor het geven van publiekrechtelijke toestemming

Als een splitsingsvergunning is vereist, wordt deze verleend als aan de volgende drie voorwaarden is voldaan. Als één van de genoemde voorwaarden ontbreekt, wordt de vergunning niet verleend en kan de woning niet worden gesplitst:

1. de woning verkeert in goede staat:
   - de fundering kan nog 25 jaar mee,
   - de eerste 10 jaar zijn geen ingrijpende verbouwingen aan het casco nodig,
   - gas en elektra voldoen aan alle eisen,
   - het gebouw voldoet aan de bepalingen van het Bouwbesluit.
2. het gebouw ligt niet in een gebied waarvoor een stadsvernieuwingsplan of een leefmilieuverordening van kracht is of een ontwerp daarvan in procedure is,
3. de huurprijzen van de woningen zijn gelijk aan of hoger dan de huursubsidiegrens (als de huurprijs van één of meer woningen lager is dan de huursubsidiegrens, kan de woning soms toch worden gesplitst, zie uitzondering “Gebiedsgericht splitsen”).

Uitzondering: Gebiedsgericht splitsen.
In het kader van art. 3.2.8, eerste lid, onder d, van de Huisvestingsverordening kunnen gebiedsdelen van de gemeente worden aangewezen en categorieën van gebouwen worden omschreven, met als doel dat gebouwen die normaal gesproken niet voor splitsing in aanmerking zouden komen, in die gebieden wel voor een splitsingsvergunning in aanmerking kunnen worden gebracht. De regeling maakt het mogelijk dat stadsdelen binnen een vastgesteld kader en tot een jaarlijks vastgesteld maximum een eigen beleid kunnen voeren t.a.v. een quotum aan extra te splitsen woningen. Concreet moet men hierbij bijvoorbeeld denken aan woningen waarvan de huurprijs lager is dan de huursubsidiegrens die als gevolg van de regeling toch voor een splitsingsvergunning in aanmerking kunnen komen.

Het gebiedsgericht splitsen is een eigen (publiekrechtelijke) bevoegdheid van een stadsdeel. Als gevolg hiervan zal een erfpachter zich dan ook altijd rechtstreeks tot een stadsdeel (i.c. een afdeling BWT) moeten wenden om te informeren of de regeling op zijn erfpachtrecht van toepassing is.

Hoofdstuk 3 Privaatrechtelijke toestemming voor het splitsen van woningen en bedrijfsruimten

3.1 Inleiding

Een gebouw dat in appartementsrechten wordt gesplitst, kan verschillende bestemmingen hebben: wonen, wonen en bedrijfsruimte of enkel bedrijfsruimte. De splitsingsprocedure is voor elk van de bestemmingen in grote lijnen dezelfde. Niettemin zijn er enkele belangrijke verschillen. Paragraaf 3.2 heeft betrekking op het splitsen van woonruimte en het splitsen van woonruimte in combinatie met bedrijfsruimte. Paragraaf 3.3 gaat over de voorwaarden voor het splitsen van uitsluitend bedrijfsruimte. Paragraaf 3.4 tenslotte gaat dieper in op de wijziging van de splitsing in appartementsrechten.

3.2 Woonruimte, combinatie woonruimte/bedrijfsruimte

3.2.1 Voorwaarden voor het splitsen van woningen

Bij een splitsing van een gebouw met de bestemming wonen of de bestemming wonen en bedrijfsruimte, verleent de gemeente privaatrechtelijke toestemming[7]:

a. als er geen publiekrechtelijke splitsingsvergunning is vereist, of
b. in het geval een publiekrechtelijke splitsingsvergunning is vereist, onder de voorwaarde dat deze is verleend.

Nadere voorwaarden

Daarnaast worden op grond van het privaatrechtelijke splitsingsbeleid nog een aantal nadere voorwaarden gesteld[8]:

a. op de appartementsrechten worden de meest recente algemene bepalingen voor voortdurende erfpacht van toepassing verklaard (thans de Algemene Bepalingen voor voortdurende erfpacht 2000);
b. het aantal m^2 bruto vloeroppervlak (bvo) per appartementsrecht moet in de notariële akte worden vastgelegd;
c. de appartementsrechten met de bestemming “woning” krijgen de bestemming “koopwoning” (deze woning mag worden verhuurd);
d. de appartementsrechten met de bestemming “woning” kunnen alleen worden vervreemd aan de huurder op het moment van splitsing, of aan iedereen die de woning wil kopen, mits de huurovereenkomst met de huurder op het moment van splitsing is geëindigd. Op deze vervreemdingsbeperkende bepaling wordt een uitzondering gemaakt voor een gegadigde die meerdere verhuurde appartementsrechten verwerft uitsluitend uit oogpunt van geldbelegging en niet het doel heeft om er zelf te wonen.

N.B.

In uitzonderlijke situaties bestaat voor een erfpachter de mogelijkheid om ontheffing te krijgen voor de toepassing van de vervreemdingsbeperkende clausule zoals beschreven onder punt d. Een verzoek tot ontheffing zal uitsluitend kans van slagen hebben als de erfpachter aan kan tonen dat er onredelijke gevolgen optreden als gevolg van bijzondere omstandigheden die op hem van toepassing zijn. Voor de beoordeling van een ontheffingsverzoek dient altijd eerst contact te worden opgenomen met een juridisch (beleids)medewerker van het OGA.

[7] Zie art. IV. 1 van het Beleid inzake splitsing in appartementsrechten
[8] Zie art. IV.5 lid 1 van het Beleid inzake splitsing in appartementsrechten

Gevolgen nadere voorwaarden
De voorwaarde dat de meest recente algemene bepalingen[9] van toepassing worden verklaard, heeft onder meer belangrijke gevolgen voor:

a. de canon
Per 1 januari 2001 gelden de Algemene Bepalingen voor voortdurende erfpacht 2000 (AB 2000). Deze algemene bepalingen kennen de volgende betalingswijzen:
- een jaarlijks geïndexeerde canon (art. 7 AB 2000),
- een vaste canon voor 10 jaar (art. 8 AB 2000),
- een vaste canon voor 25 jaar (art. 9 AB 2000),
- afkoop voor een periode van maximaal 50 jaar (art. 10 AB 2000).

Aangezien de hierboven genoemde betalingswijzen afwijken van de betalingsmogelijkheden uit de eerdere algemene bepalingen, worden de financiële voorwaarden van erfpachtrechten met oudere algemene bepalingen dan de AB 2000 na splitsing als volgt omgezet:

	SITUATIE VOOR SPLITSING	SITUATIE NA SPLITSING
1	Afkoop De erfpachter heeft de canon bij vooruitbetaling voldaan hetzij voor 50 jaar, hetzij voor meer dan 50 jaar.	De situatie blijft ongewijzigd Dit betekent dat de canon blijft afgekocht tot het einde van het erfpachttijdvak. De afgekochte canon en de afkoopsom worden verdeeld over de appartementsrechten die na de splitsing zijn ontstaan.
2	Vaste canon (AB 1955 of eerder) De erfpachter betaalt een vaste canon op grond van algemene bepalingen die ouder zijn dan de AB 1955.	Jaarlijks geïndexeerde canon De erfpachter betaalt een jaarlijks geïndexeerde canon. Hij heeft **geen** keuze tussen een vaste canon voor 10 of 25 jaar. Dat is alleen aan het begin van een nieuw tijdvak mogelijk (bij uitgifte of bij canonherziening einde tijdvak).
3	Vijfjaarlijks geïndexeerde canon (AB 1966 en AB 1994) De erfpachter betaalt op basis van de AB 1966 of de AB 1994 een canon die om de vijf jaar wordt geïndexeerd.	Jaarlijks geïndexeerde canon De erfpachter betaalt een jaarlijks geïndexeerde canon. In de situatie voor splitsing betaalde hij al een geïndexeerde canon. Daarom krijgt hij in de situatie na splitsing de jaarlijks geïndexeerde canon.
4	Vaste canon (uitgesloten index AB 1966 en AB 1994) De erfpachter betaalt op basis van de AB 1966 of de AB 1994 een vaste canon waarvan de vijfjaarlijkse indexering tot het einde van het tijdvak is uitgesloten.	Vaste canon voor 25 of 10 jaar, jaarlijks geïndexeerde canon De erfpachter heeft de keuze tussen de volgende volgende betaalwijzen: een vaste canon voor 25 jaar, of een vaste canon voor 10 jaar, of een jaarlijks geïndexeerde canon. In al deze gevallen vangt er een nieuwe periode (let wel: géén nieuw tijdvak) aan van hetzij 25, hetzij 10, hetzij 1 jaar. In de eerste periode van 25, 10 of 1 jaar na de splitsing wordt de canon niet gewijzigd. Pas aan het einde van de eerste periode van 25, 10 of 1 jaar wordt de canon aangepast (zie het hieronder geschetste voorbeeld).
5	10 jaar vaste canon (AB 2000) De erfpachter betaalt op basis van artikel 8 AB 2000 een jaarlijkse canon die steeds na 10 jaar opnieuw wordt vastgesteld.	10 jaar vaste canon De betalingswijze die de erfpachter in het begin van het lopende tijdvak heeft gekozen, blijft ongewijzigd.
6	25 jaar vaste canon (AB 2000) De erfpachter betaalt op basis van artikel 9 AB 2000 een jaarlijkse canon die na 25 jaar opnieuw wordt vastgesteld.	25 jaar vaste canon De betalingswijze die de erfpachter in het begin van het lopende tijdvak heeft gekozen, blijft ongewijzigd.

[9] Per 1 januari 2001 zijn dat de Algemene bepalingen voor voortdurende erfpacht 2000.

b. *een lopende procedure canonherziening einde tijdvak (CHET)*
Wanneer een erfpachter om splitsing verzoekt, terwijl de procedure canonherziening einde tijdvak reeds is gestart, heeft dit gevolgen voor de procedure canonherziening einde tijdvak. Onder de Algemene Bepalingen 1994 en 2000 gelden namelijk andere termijnen en geldt een andere procedure dan onder de Algemene Bepalingen 1915, 1937, 1955 en 1966 (zie hiervoor paragraaf 3.2.3).

Extra voorwaarde voor (te splitsen) woningen met de bestemming huurwoning
Als in de erfpachtakte de bestemming "huurwoning" is vastgelegd, dient deze bestemming als gevolg van het splitsingsbeleid te worden gewijzigd in de bestemming "koopwoning"[10]. Aan deze bestemmingswijziging die gelijktijdig met de splitsing plaatsvindt wordt een canonverhoging verbonden. De gemeente moet door middel van een besluit met de bestemmingswijziging instemmen.

Deze bestemmingswijziging is noodzakelijk, omdat er vanaf 1992 bij uitgifte onderscheid wordt gemaakt tussen grondprijzen voor huurwoningen en grondprijzen voor koopwoningen. Vanwege het verschil in economische waarde tussen huur- en koopwoningen zijn de grondprijzen voor huurwoningen lager dan die voor koopwoningen. Daarom wordt sinds 1992 in de uitgifteakte uitdrukkelijk opgenomen welke bestemming de woning heeft: koopwoning of huurwoning.

3.2.2 Voorwaarden voor het omzetten van lidmaatschapsrechten in appartementsrechten

Voor het omzetten van lidmaatschapsrechten in appartementsrechten is **vrijwel nooit** een publiekrechtelijke splitsingsvergunning vereist, maar **wel** privaatrechtelijke toestemming[11]. De procedure voor het omzetten van een lidmaatschapsrecht in een appartementsrecht verloopt in grote lijnen op dezelfde wijze als een splitsing in appartementsrechten, maar daarnaast gelden de volgende voorwaarden:

- opheffing (liquidatie) van de coöperatie of flatexploitatievereniging voordat omzetting plaatsvindt,
- instemming van alle leden van de coöperatie of flatexploitatievereniging met de opheffing van de coöperatie of vereniging,
- beëindiging van alle bestaande hypotheek- en lidmaatschapsrechten (na de omzetting kan elke appartementseigenaar op zijn appartementsrecht een hypotheekrecht vestigen),
- notariële akte van splitsing laten opmaken waarbij aan elk van de vroegere leden een appartementsrecht wordt toebedeeld.

De werkzaamheden die met de bovengenoemde voorwaarden samenhangen, worden alle uitgevoerd door dé deskundige op dit gebied, te weten de notaris.

NB: wanneer de lidmaatschapsrechten niet één op één worden omgezet in appartementsrechten, kan er wél een splitsingsvergunning vereist zijn. Zie ook paragraaf 5.2, stap 3 van deze werkinstructie.

3.2.3 Splitsing van woningen en canonherziening einde tijdvak

[10] Zie art. IV.5 lid 3 van het Beleid inzake splitsing in appartementsrechten
[11] Voor een zolder/berging die reeds als woning wordt gebruikt en als woning onder het lidmaatschapsrecht valt is geen publiekrechtelijke splitsingsvergunning vereist. Voor een zolder/berging die geen woonbestemming heeft en waarvan de bestemming wordt gewijzigd in woonruimte, is wel een publiekrechtelijke vergunning vereist.

Een splitsingsprocedure kan een procedure canonherziening einde tijdvak doorkruisen. Dit speelt met name bij erfpachtrechten die zijn uitgegeven onder de Algemene Bepalingen van 1915, 1937, 1955 en 1966 waarvoor de procedure canonherziening einde tijdvak volgens deze algemene bepalingen reeds is gestart. Als een erfpachter deze erfpachtrechten met de (gedeeltelijke) bestemming wonen vervolgens in appartementsrechten laat splitsen, worden de meest recente algemene bepalingen (thans AB 2000) van toepassing verklaard. De procedure voor canonherziening einde tijdvak onder de AB 2000 verschilt van de procedure uit de AB 1915, 1937, 1955, 1966 en 1994.

De regel is dat in het geval de procedure canonherziening einde tijdvak onder de AB 1915, 1937, 1955, 1966 of 1994 reeds is gestart en de erfpacht vervolgens wordt gesplitst waardoor de AB 2000 gaan gelden, de procedure canonherziening einde tijdvak wordt voortgezet volgens de algemene bepalingen die vóór de splitsing golden (AB 1915, 1937, 1955, 1966, 1994)[12].

Taxatieopdracht reeds gegeven
Wanneer al een taxatieopdracht is verstrekt aan de taxatiecommissie, hoeft deze niet te worden ingetrokken. De canon en de grondwaarde die voor het nieuwe tijdvak worden of reeds zijn vastgesteld, worden bij de splitsing in appartementsrechten op dezelfde wijze over de appartementsrechten verdeeld als de huidige canon en de huidige grondwaarde. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met de ingroeiregeling: de eerste twee jaar van het nieuwe tijdvak betaalt de erfpachter een lagere canon. Zie hiervoor de werkinstructie canonherziening einde tijdvak.

Taxatieopdracht nog niet gegeven
Wanneer de taxatieopdracht nog niet is verstrekt aan de taxatiecommissie, dient bij het verstrekken van de opdracht rekening gehouden te worden met het feit dat het erfpachtrecht is gesplitst in appartementsrechten. De taxatiecommissie krijgt de opdracht de appartementsrechten afzonderlijk te taxeren.

Akte canonherziening einde tijdvak nog niet gepasseerd (terwijl het tijdvak al wel is afgelopen)
Als de akte canonherziening einde tijdvak nog niet is gepasseerd, is de splitsing in appartementsrechten een mooi moment om dit alsnog te laten doen. Als extra voorwaarde aan het verlenen van privaatrechtelijke toestemming wordt gesteld dat de akte canonherziening einde tijdvak voorafgaand aan of gelijktijdig met de akte tot splitsing in appartementsrechten dient te worden gepasseerd. Voor de erfpachter is het vaak het voordeligst om de canonherziening einde tijdvak en de splitsing in appartementsrechten in één notariële akte te laten vastleggen (dit komt o.a. voor bij zogenaamde voormalig "protesters" die willen overgaan tot splitsing in appartementsrechten).

3.2.4 Overdracht van appartementsrechten aan een derde

De appartementseigenaar is bevoegd zijn appartementsrecht (woning) aan een derde over te dragen. Het geniet de voorkeur om geen afzonderlijke appartementsrechten te vormen voor zolders, bergingen of garages die in een splitsing zijn betrokken. Als het echter publiekrechtelijk is toegestaan, kan een verzoek daartoe niet worden afgewezen. In dat geval zijn ook deze appartementsrechten overdraagbaar aan derden.
De overdraagbaarheid aan derden kan uitsluitend worden beperkt door in de splitsing een *voorwaarde van koppeling* op te nemen. Het opnemen van een dergelijke voorwaarde is echter alleen mogelijk als de erfpachter hiermee instemt, of als er een grondslag voor is in de vorm van gevoerd publiekrechtelijk beleid. Men kan hierbij bijvoorbeeld denken aan een (publiekrechtelijk)

[12] Zie artikel 5 lid 2 van het Beleid inzake splitsing in appartementsrechten

gevoerd parkeerbeleid dat (privaatrechtelijk) ondersteund wordt door bij de splitsing van een erfpachtrecht appartementsrechten met een woonbestemming en een parkeerbestemming te koppelen.

3.3 Bedrijfsruimte

3.3.1 Voorwaarden voor het splitsen van bedrijfsruimte

Voor het splitsen van uitsluitend bedrijfsruimte is geen publiekrechtelijke vergunning vereist. Er is wel publiekrechtelijke toestemming nodig als een bedrijfsruimte wordt verbouwd waarbij woningen worden gecreëerd. In alle gevallen is privaatrechtelijke toestemming nodig. Aan de privaatrechtelijke toestemming voor het splitsen van bedrijfsruimte verbindt de gemeente de volgende voorwaarden:

- de geldende algemene bepalingen blijven van toepassing op de appartementsrechten die na splitsing zijn ontstaan,
- de einddatum van het lopende tijdvak blijft gehandhaafd,
- de canon op het moment van splitsing wordt evenredig verdeeld over de appartementsrechten die na splitsing zijn ontstaan.

3.4 Wijziging van de splitsing in appartementsrechten

Hoofdregel bij de behandeling van een aanvraag tot wijziging van een splitsing in appartementsrechten, is dat hiermee zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de behandeling van de oorspronkelijke splitsing in appartementsrechten. Wanneer bijvoorbeeld bij een splitsing in appartementsrechten de bergingen niet zijn meegenomen in het aantal vierkante meters bvo (dit gebeurde tot 2003 niet), dan wordt dit bij de wijziging splitsing ook niet gedaan.

3.4.1 Hernummering van de appartementsrechten

Wanneer de splitsing in appartementsrechten wordt gewijzigd, betekent dit dat één of meerdere appartementsrechten die bij de oorspronkelijke splitsing zijn ontstaan, veranderen. Meestal betekent dit een toe- of afname van het aantal vierkante meters bvo, maar het kan ook gaan om toewijzing van bijvoorbeeld een dakterras aan het bovenste appartementsrecht, of om het creëren van één of meer nieuwe appartementsrechten.

De gewijzigde en/of de nieuw te vormen appartementsrechten dienen een nieuw indexnummer te krijgen. Bij het verlenen van nieuwe indexnummers nummert het kadaster door vanaf het laatste indexnummer dat is verleend bij de oorspronkelijke splitsing.

Voorbeeld 1:
Bij de oorspronkelijke splitsing in appartementsrechten zijn vier appartementsrechten ontstaan, die zijn genummerd A-1, A-2, A-3 en A-4. De eigenaar van A-2 besluit zijn berging te verkopen aan de eigenaar van A-4. Beide appartementsrechten wijzigen van grootte. Dientengevolge wordt A-2 omgenummerd tot A-5 en A-4 tot A-6. A-1 en A-3 blijven ongewijzigd en worden daarom ook niet omgenummerd.

Voorbeeld 2:
Bij de oorspronkelijke splitsing in appartementsrechten zijn vier appartementsrechten ontstaan, die zijn genummerd A-1, A-2, A-3 en A-4. De eigenaar van A-3 besluit een gedeelte van de gemeenschappelijke ruimte bij zijn appartementsrecht te betrekken. De overige appartementseigenaren zijn het hiermee eens. Door de toename van het aantal

vierkante meters wijzigt het appartementsrecht met indexnummer A-3 en wordt het omgenummerd tot A-5. A-1, A-2 en A-4 blijven ongewijzigd en worden daarom ook niet omgenummerd.

Voorbeeld 3:
Bij de oorspronkelijke splitsing in appartementsrechten zijn vier appartementsrechten ontstaan, die zijn genummerd A-1, A-2, A-3 en A-4. De huidige zolderruimte, die nu voor gemeenschappelijk gebruik is, wordt verbouwd tot twee zelfstandige woningen. Er worden twee nieuwe appartementsrechten gevormd, die de indexnummers A-5 en A-6 krijgen. A-1 t/m A-4 blijven ongewijzigd en worden daarom ook niet omgenummerd.

3.4.2 Wel of geen herverdeling van de canon

Notitie wijziging splitsing 5.1.2e Is dit al gereed?

3.4.3 Verschillende betalingsregimes

Notitie wijziging splitsing 5.1.2e
Inclusief evt. restitutie van afkoopsommen
Is dit al gereed?

Hoofdstuk 4 Canonverdeling

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is een toelichting opgenomen over de wijze waarop de canon die op het moment van splitsing geldt over de appartementsrechten wordt verdeeld. De canonverdeling wordt opgesteld door de erfpachtbeheerder. De hieronder beschreven methode voor de canonverdeling is de methode die door de gemeente Amsterdam wordt gehanteerd.

4.2 bvo en go

De handleiding grondprijsbepaling gaat bij de berekening van de canonverdeling uit van het aantal m² gebruiksvloeroppervlak (go) voor woningen en het aantal m² brutovloeroppervlak (bvo) voor bedrijfsruimte.[13] In de akte van splitsing moet echter voor zowel woningen als bedrijfsruimte het aantal m² bvo worden vermeld. Dit heeft tot gevolg dat, indien de nieuw te vormen appartementsrechten de bestemming woning hebben, het vloeroppervlak op twee manieren moet worden opgemeten:

- het aantal m² bvo per appartementsrecht,
- het aantal m² go per appartementsrecht, waarbij voor meergezinswoningen van de omrekeningsfactor 0,75 en voor eengezinswoningen van de omrekeningsfactor 0,8 gebruik gemaakt kan worden (bvo*0,75=go dan wel bvo*0,8=go).

4.3 Normprijzen

Bij bestaande bouw wordt uitgegaan van een normprijs die is vastgelegd in de Handleiding Grondprijsbepaling. Als uitgangspunt bij de verdeling van de canon geldt de normprijs per m² go. Van deze norm kan worden afgeweken indien een appartementsrecht waardebepalende eigenschappen heeft die niet in de normprijs zijn meegenomen, zoals

- de aanwezigheid van een tuin,
- de aanwezigheid van een dakterras,
- het ontbreken van een buitenruimte (balkon).

Geadviseerd wordt om in deze gevallen de volgende normprijs aan te houden:

- de aanwezigheid van een tuin : normprijs + 10%
- de aanwezigheid van een dakterras : normprijs + 5 á 10%
- het ontbreken van een buitenruimte : normprijs - 5 á 10%

Deze methode sluit aan bij het huidige grondprijsbeleid dat bij bestaande bouw uitgaat van een normprijs per m² bvo of go, waarbij met 10% van de prijzen mag worden afgeweken. Het gaat erom om zo dicht mogelijk in de buurt te komen van de veronderstelde marktwaarde.

13

Brutovloeroppervlak (bvo): het oppervlak gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek van de opgaande scheidingswanden, die de desbetreffende ruimte of groep van ruimten omhullen (definitie NEN 2580).

Gebruiksoppervlak (go): het oppervlak gemeten op vloerniveau, tussen de opgaande scheidingsconstructies, die de desbetreffende ruimte of groep van ruimten omhullen (definitie NEN 2580).

Het essentiële verschil tussen bvo en go is dat bij bvo gemeten wordt vanaf de buitenmuren en bij go vanaf de binnenmuren. Het meetresultaat levert bij bvo een groter oppervlak op dan bij go.

4.4 Berekening canonverdeling

De canon, boekwaarde en basis schaduwgrondwaarde (en de afkoopsom als de canon is afgekocht) worden verdeeld over de appartementsrechten die na splitsing zijn ontstaan. Bij de verdeling wordt gebruik gemaakt van een verdeelsleutel. De canonverdeling wordt als volgt berekend.

1. Bepaal eerst de **actuele grondwaarde per appartementsrecht** door het aantal m² go (woningen) of bvo (bedrijven) te vermenigvuldigen met de normprijs (eenheidsprijs) voor de betreffende bestemming.

2. Vervolgens wordt de **totale actuele grondwaarde** bepaald door de actuele grondwaarde van elk appartementsrecht bij elkaar op te tellen.

3. De **verdeelsleutel** om de canon, afkoopsom, boekwaarde en basis schaduwgrondwaarde over de verschillende appartementsrechten te verdelen, wordt gevonden door de actuele grondwaarde van het appartementsrecht (zie 1) te delen door de totale actuele grondwaarde (zie 2).

4. Tot slot kunnen de **canon, afkoopsom, boekwaarde en basisschaduwgrondwaarde verdeeld** worden door de verdeelsleutel van het betreffende appartementsrecht te vermenigvuldigen met de canon, afkoopsom, boekwaarde en basisschaduwgrondwaarde vóór splitsing.

In schema:

Stap 1 en 2

oppervlak app. 1 x normprijs app. 1 = actuele grondwaarde app. 1
oppervlak app. 2 x normprijs app. 2 = actuele grondwaarde app. 2
oppervlak app. 3 x normprijs app. 3 = actuele grondwaarde app. 3 +
totale actuele grondwaarde

Stap 3

verdeelsleutel app. 1 = actuele grondwaarde app. 1 : totale actuele grondwaarde
verdeelsleutel app. 2 = actuele grondwaarde app. 2 : totale actuele grondwaarde
verdeelsleutel app. 3 = actuele grondwaarde app. 3 : totale actuele grondwaarde

Stap 4

canon app. 1 = verdeelsleutel app. 1 x totale canon
canon app. 2 = verdeelsleutel app. 2 x totale canon
canon app. 3 = verdeelsleutel app. 3 x totale canon

NB: in de praktijk wordt deze berekening gemaakt door de Dossiermodule, waar de erfpachtbeheerder de gegevens in dient te voeren. Hiervoor bestaat een aparte handleiding. De dossiermodule kan gebruikt worden indien het alleen gaat om een splitsing in appartementsrechten. In andere complexere gevallen dient de splitsingsheet gebruikt te worden.

4.5 Voorbeelden

Voorbeeld 1: bestemming wonen

Een recht bestaat uit 4 gestapelde woningen:
- begane grond : 75 m² gbo, tuin;
- eerste verdieping : 75 m² gbo, balkon
- tweede verdieping: 75 m² gbo, geen buitenruimte;
- derde verdieping : 75 m² gbo, dakterras.

De normprijs voor deze buurt index code (BI; iedere buurt in Amsterdam is in het handboek grondprijsbepaling voorzien van een dergelijke code) is € 650,- per m² gbo. De canon ad € 1.000,- dient naar rato van de grondwaarde van de appartementsrecht als volgt te worden verdeeld:

appartement	oppervlak	normprijs	actuele grondwaarde	canon appartement
begane grond	75 m²	€ 650 + 10% = € 715,-	€ 53.625,-	€ 268,-
1e verdieping	75 m²	€ 650,-	€ 48.750,-	€ 244,-
2e verdieping	75 m²	€ 650,- - 10% = € 585,-	€ 43.875,-	€ 220,-
3e verdieping	75 m²	€ 650,-+ 10% = € 715,-	€ 53.625,-	€ 268,-
totaal			€ 199.875,-	€ 1.000,-

De berekening van de canon voor het benedenhuis wordt dan als volgt:
verdeelsleutel begane grond : 53.625 : 199.875 = 0,27 (afgerond…!)
canon begane grond : 0,27 x 1000 = 268 (hier weer niet afgerond!!) wordt er standaard afgerond of juist niet?

Voorbeeld 2: bestemming wonen en bedrijfsruimte

Een recht bestaat uit 1 bedrijfsruimte en 3 woningen met berging:
- bedrijfsruimte : 102 m² bvo, tuin; normprijs per m² go is toch het uitgangspunt bij verdeling canon. Bvo en go door elkaar gebruikt; kan dit zomaar?!
- eerste verdieping : 110 m² gbo, balkon
- tweede verdieping: 110 m² gbo, balkon
- derde verdieping : 110 m² gbo, balkon

De normprijs voor bedrijfsruimte in deze buurt index code is € 475,- per m² bvo en voor de bestemming wonen € 600,- per m² gbo. De canon ad. € 514,- dient naar rato van de grondwaarde van de appartementsrecht als volgt te worden verdeeld:

appartement	oppervlak	normprijs	actuele grondwaarde	canon appartement
bedrijfsruimte	102 m²	€ 475 + 10% = € 523,-	€ 53.346,-	€ 109,-
1e verdieping	110 m²	€ 600,-	€ 66.000,-	€ 135,-
2e verdieping	110 m²	€ 600,-	€ 66.000,-	€ 135,-
3e verdieping	110 m²	€ 600,-	€ 66.000,-	€ 135,-
totaal			€ 251.346,-	€ 514,-

Bij bedrijfsruimte wordt er toch geen rekening gehouden met een tuin?!
De berekening van de canon voor de bedrijfsruimte wordt dan als volgt:
verdeelsleutel bedrijfsruimte : 53.346 : 251.346 = 0,212
canon bedrijfsruimte : 0,212 x 514 = 109

De berekening van de canon voor de woningen wordt dan als volgt:
verdeelsleutel woningen : 66.000 : 251.346 = 0,262
canon woningen : 0,262 x 514 = 135

Voorbeeld 3: bestemming bedrijfsruimte

Een recht is bestemd als bedrijfsruimte en wordt gesplitst in 4 appartementsrechten:
- bedrijfsruimte : 416 m² bvo met tuin;
- bedrijfsruimte : 282 m² bvo
- bedrijfsruimte : 167 m² bvo
- bedrijfsruimte : 188 m² bvo

De normprijs voor bedrijfsruimte in deze buurt index code bedraagt € 475,- per m² bvo.
De canon ad. € 29.784,- en de afkoopsom ad. € 386.090,- dienen naar rato van de grondwaarde van de appartementsrecht als volgt te worden verdeeld:

appartement	oppervlak	Normprijs	actuele grondwaarde	canon appartement	afkoopsom appartement
bedrijfsruimte 1	416 m²	€ 475 + 10% =€ 523,-	€ 217.568,-	€ 12.458,-	€ 161.495,-
bedrijfsruimte 2	282 m²	€ 475,-	€ 133.950,-	€ 7.670,-	€ 99.429,-
bedrijfsruimte 3	167 m²	€ 475,-	€ 79.325,-	€ 4.542,-	€ 58.881,-
bedrijfsruimte 4	188 m²	€ 475,-	€ 89.300,-	€ 5.114,-	€ 66.285,-
totaal			€ 520.143,-	€ 29.784,-	€ 386.090,-

De berekening van de canon en de afkoopsom voor bedrijfsruimte 2 wordt als volgt:

verdeelsleutel bedrijfsruimte 2	: 133.950	:	520.143	= 0,2575
canon bedrijfsruimte 2	: 0,2575	x	29.784	= 7.670
afkoopsom bedrijfsruimte 2	: 0,2575	x	386.090	= 99.429

N.B. Let op: de uitkomst van de berekening wijkt in geringe mate (€ 1,-) af als gevolg van afrondingsverschillen.

UITZONDERING
In het grondprijsbeleid wordt ervan uitgegaan dat er bij een woning een berging hoort. Aan de berging wordt geen aparte canon toebedeeld. Dit is anders wanneer er naast een woning met berging een apart appartementsrecht wordt gecreëerd dat recht geeft op het uitsluitend gebruik van een gedeelte van de zolder. In dit geval is de zolder niet de berging die bij de woning hoort. Daarom wordt aan de zolder op basis van het oppervlak en de bestemming (wonen) een canon toegekend.

Voorbeeld 4: bestemming wonen met zolderruimte

Een recht bestaat uit 4 gestapelde woningen en 3 zolderruimten waarbij **7** appartementsrechten worden gevormd:

- begane grond : 75 m² gbo, tuin;
- eerste verdieping : 75 m² gbo, balkon
- tweede verdieping: 75 m² gbo, geen buitenruimte;
- derde verdieping : 75 m² gbo, dakterras
- zolder 1 : 10 m² gbo
- zolder 2 : 14 m² gbo
- zolder 3 : 11 m² gbo

De normprijs voor deze buurt index code is € 650,- per m² gbo. De canon ad. € 1.000,- dient naar rato van de grondwaarde van de appartementsrecht als volgt te worden verdeeld:

appartement	oppervlak	normprijs	actuele grondwaarde	Canon appartement
begane grond	75 m²	€ 650 + 10% = € 715,-	€ 53.625,-	€ 241,-
1e verdieping	75 m²	€ 650,-	€ 48.750,-	€ 220,-
2e verdieping	75 m²	€ 650,- - 10% = € 585,-	€ 43.875,-	€ 197,-
3e verdieping	75 m²	€ 650,-+ 10% = € 715,-	€ 53.625,-	€ 241,-
zolder 1	10 m²	€ 650,-	€ 6.500,-	€ 29,-
zolder 2	14 m²	€ 650,-	€ 9.100,-	€ 40,-
zolder 3	11 m²	€ 650,-	€ 7.150,-	€ 32,-
totaal			€ 222.625,-	€ 1.000,-

De berekening van de canon voor zolder 2 wordt dan als volgt:

verdeelsleutel zolder 2	: 9.100	:	222.625	= 0,04
canon zolder 2	: 0,04	x	1.000	= 40

Hoofdstuk 5 Procesgang in de praktijk

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de procesgang in de praktijk. Per stap wordt beschreven welke handelingen verricht moeten worden.

5.2 Procedure

stap 1: aanvang procedure
De wijze waarop de aanvraag binnenkomt, bepaalt de eerste stap van de splitsingsprocedure. Een verzoek om het erfpachtrecht in appartementsrechten te splitsen kan op twee manieren bij de afdeling Grondzaken binnenkomen:

a. de erfpachter of zijn gemachtigde heeft rechtstreeks een verzoek tot splitsing bij Bureau Erfpacht ingediend. De erfpachtbeheerder moet (eventueel bij de afdeling Vergunningen/Bouw- en Woningtoezicht van het stadsdeel) nagaan of er een publiekrechtelijke splitsingsvergunning vereist is (stap 2). De verantwoordelijkheid voor het aanvragen van een evt. benodigde vergunning ligt bij de erfpachter zelf.
b. het verzoek komt binnen via de afdeling Vergunningen/Bouw- en Woningtoezicht wanneer het een aanvraag betreft voor een splitsing van één of meerdere woningen met of zonder bedrijfsruimte. Als de afdeling Vergunningen/Bouw- en Woningtoezicht een aanvraag voor een splitsingsvergunning heeft behandeld en de vergunning heeft verleend, wordt dit (indien correct) aan Bureau Erfpacht meegedeeld. De erfpachtbeheerder kan de procedure voor het verkrijgen van de privaatrechtelijke toestemming direct starten (stap 3).

stap 2: nagaan of er een publiekrechtelijke splitsingsvergunning is vereist
Als het verzoek rechtstreeks door de erfpachter of door zijn gemachtigde bij de afdeling Grondzaken is ingediend, moet de erfpachtbeheerder eerst nagaan of er een publiekrechtelijke splitsingsvergunning nodig is en, indien dat het geval is, of de splitsingsvergunning wel of niet is verleend. In hoofdstuk 2 van deze werkinstructie is reeds uitvoerig besproken in welke gevallen publiekrechtelijke toestemming is vereist.

De publiekrechtelijke splitsingsvergunning is verleend of er is geen splitsingsvergunning vereist
Zodra de splitsingsvergunning is verleend of als er geen splitsingsvergunning vereist is, kan de privaatrechtelijke procedure voor de splitsing beginnen (ga verder met stap 3). Voor een omzetting van lidmaatschapsrechten in appartementsrechten hoeft in beginsel geen splitsingsvergunning te worden aangevraagd.

De publiekrechtelijke splitsingsvergunning moet nog worden aangevraagd/verleend
De erfpachtbeheerder informeert de erfpachter bij wie en hoe hij de splitsingsvergunning kan aanvragen. Zodra de erfpachter de splitsingsvergunning heeft ontvangen, dient hij de erfpachtbeheerder een kopie van de vergunning toe te sturen. De erfpachtbeheerder verzoekt om toezending van een kopie en als hij binnen een redelijke termijn nog geen reactie heeft ontvangen, stuurt hij de erfpachter een herinnering. Als de erfpachter ook daarna niet reageert, wordt zijn verzoek niet verder in behandeling genomen.

stap 3: gegevens opvragen
De erfpachtbeheerder heeft vervolgens een aantal gegevens nodig over het erfpachtrecht en het gebouw dat gesplitst moet worden. De erfpachter moet de volgende gegevens overleggen:

- de naam en het adres van de erfpachter(s); vergelijk Hermes en de gegevens die via Kadaster online opgevraagd worden.
- indien de erfpachter een rechtspersoon is, een uittreksel uit het Handelsregister waaruit blijkt wie bevoegd is tot het aangaan van privaatrechtelijke overeenkomsten; dit kan de erfpachtbeheerder het beste zelf doen.
- een set door het kadaster goedgekeurde splitsingstekeningen;
- eventueel een opgave van de huidige invulling van de bedrijfsruimte;
- een opgave van de bestemming per appartementsrecht;
- een opgave van het brutovloeroppervlak (bvo) in vierkante meters (m2) per appartementsrecht;
- indien aanwezig een opgave van de oppervlakte van de tuin, het balkon, de berging, het dakterras;
- een opgave van de nieuwe kadastrale aanduiding met complexaanduiding en indexnummers
- eventueel een oprichtingsakte van de (coöperatieve) flatexploitatievereniging..

Omzetting van lidmaatschapsrechten in appartementsrechten
Een voorwaarde voor het vormen van lidmaatschapsrechten is dat de coöperatie of vereniging bij notariële akte is opgericht. De notariële akte van oprichting moet in het register bij de Kamer van Koophandel worden ingeschreven. Als bewijs dat de (coöperatieve) vereniging is opgericht, moet de erfpachter, naast de algemene gegevens, ook een kopie van de notariële akte van oprichting van de (coöperatieve) vereniging overleggen. Als dit stuk ontbreekt, moet de erfpachter het alsnog toesturen.
In deze oprichtingsakte dient de erfpachtbeheerder te controleren hoeveel lidmaatschapsrechten er bestaan. Wanneer het aantal lidmaatschapsrechten na oprichting van de vereniging gewijzigd is, dient de erfpachter een akte van de statutenwijziging waar dit in is geregeld te overleggen. De bestaande lidmaatschapsrechten dienen namelijk **één op één** te worden omgezet in appartementsrechten. Er mogen derhalve niet meer of minder appartementsrechten ontstaan dan dat er lidmaatschapsrechten zijn. Wanneer dit wel het geval is, is er alsnog een publiekrechtelijke splitsingsvergunning vereist**!**

Splitsing bij canonherziening einde tijdvak
Als er sprake is van een splitsing tijdens een procedure canonherziening einde tijdvak die al is gestart, dan wordt de reeds gestarte canonherzieningsprocedure voortgezet (zie ook hoofdstuk 3, paragraaf 3.2.3).

stap 4: gegevens controleren
De erfpachtbeheerder gaat na of de erfpachter alle gevraagde gegevens heeft geleverd. Als dat niet het geval is, wordt de erfpachter telefonisch of schriftelijk verzocht de ontbrekende gegevens op te sturen.

stap 5: privaatrechtelijke toestemming verlenen of toestemming weigeren
Aan de hand van de verstrekte gegevens bekijkt de erfpachtbeheerder of een splitsing in appartementsrechten mogelijk is. Het gemeentebestuur kan namelijk geen privaatrechtelijke toestemming geven als er afwijzingsgronden zijn of als de splitsing in appartementsrechten feitelijk niet mogelijk is. Wellicht is een voorbeeld hier verhelderend of uitleg wanneer iets niet feitelijk mogelijk is.

Zijn er afwijzingsgronden?
Op grond van het Beleid inzake splitsing in appartementsrechten kan een splitsingsverzoek op de volgende gronden worden afgewezen:

a. *De aanvraag voor de publiekrechtelijke splitsingsvergunning is afgewezen*
Deze afwijzingsgrond geldt alleen als het gaat om een splitsing van woningen, en daarvoor een splitsingsvergunning vereist is. Door het ontbreken van de splitsingsvergunning kan er geen privaatrechtelijke toestemming worden gegeven. Dit moet schriftelijk aan de erfpachter worden meegedeeld.

b. *Dringend gemeentebelang*
De privaatrechtelijke toestemming wordt geweigerd als er sprake is van een dringend gemeentebelang dat zich tegen de splitsing verzet. Wanneer er precies sprake is van een dringend gemeentebelang is afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Daarom moet per geval worden bekeken of er sprake is van een dringend gemeentebelang. Als richtlijn kan men aanhouden dat aan een “dringend gemeentebelang” een publiekrechtelijk en door de (stadsdeel-)raad vastgesteld plan ten grondslag moet liggen, bijvoorbeeld een bestemmingsplan of een structuurplan, maar ook bijvoorbeeld een Nota van Uitgangspunten of eventueel een concept-bestemmingsplan kan worden aangevoerd ter ondersteuning van de argumentatie. Hiervoor dient de erfpachtbeheerder informatie in te winnen bij het stadsdeel, afdeling Vergunningen/BWT, of de Dienst Ruimtelijke Ordening/Dienst Milieu en Bouwtoezicht (grootstedelijk).

Is de splitsing in appartementsrechten feitelijk mogelijk?
Als er geen afwijzingsgronden zijn, bekijkt de erfpachtbeheerder aan de hand van de volgende voorwaarden of het feitelijk mogelijk is het gebouw in appartementsrechten te splitsen:

a. *er moet sprake zijn van splitsing van een geheel kadastraal perceel*
De splitsing van een pand in appartementsrechten is slechts mogelijk, als er sprake is van een geheel kadastraal perceel. Als het om een gedeeltelijk kadastraal perceel gaat, moet het perceel alsnog worden ingemeten door de landmeetkundige dienst (Kadaster/GEO-Informatie Amsterdam).

b. *het gebruik, de bebouwing en de oppervlakte van het perceel moeten in overeenstemming zijn met de erfpachtovereenkomst*
Aan de hand van de splitsingstekening kan de erfpachtbeheerder bekijken of het feitelijk gebruik, de bebouwing en de oppervlakte in overeenstemming zijn met het erfpachtcontract. In dit verband moet hij tevens nagaan of er woningonttrekking heeft plaatsgevonden.
De privaatrechtelijke toestemming kan niet worden verleend als het feitelijk gebruik in strijd is met het erfpachtcontract. Pas nadat er overeenstemming tussen partijen is over een wijziging van het gebruik of nadat de oude staat is hersteld, kan de splitsingsprocedure worden voortgezet.
NB: Wanneer het feitelijke gebruik afwijkt van de bestemming in het erfpachtcontract, maar het feitelijk gebruik is volgens het bestemmingsplan **wel** toegestaan, dan dient tegelijk met de aanbieding tot splitsing in appartementsrechten een aanbieding tot bestemmingswijziging te worden gedaan (zie de werkinstructie bestemmingswijzigingen). De bestemmingswijziging kan eventueel een canonverhoging tot gevolg hebben. In dit geval dienen de *verhoogde* canon en de *verhoogde* basis schaduwgrondwaarde over de appartementsrechten te worden verdeeld op de wijze zoals beschreven in hoofdstuk 4 van deze werkinstructie.

Is er een betalingsachterstand?
Als de erfpachter een achterstand heeft in de betaling van de canon of de afkoopsom (incl. eventuele rente of boete) te laat heeft voldaan, kan er uitsluitend gesplitst worden indien vòòr het moment van aktepassering alle openstaande posten voldaan zijn. In geval van een samenloop van splitsing en canonherziening einde tijdvak, moet de erfpachter ook eerst de kosten van het het taxatierapport en de notariële akte hebben voldaan.

De erfpachtbeheerder kan in Hermes nagaan of er een betalingsachterstand is. Indien er geen duidelijkheid bestaat over mogelijke betalingsachterstanden, dient de erfpachtbeheerder **altijd** contact op te nemen met een bedrijfsadministrateur van het OGA.

stap 6: canon (laten) verdelen.
De canon, afkoopsom, boekwaarde (= historische grondwaarde, d.w.z. de waarde van de grond bij uitgifte in erfpacht) en basis schaduwgrondwaarde (= boekwaarde inclusief alle wijzigingen die de grondwaarde doen stijgen) moet worden verdeeld over de appartementsrechten die na splitsing ontstaan volgens de methode die in hoofdstuk 4 is uitgelegd. De Dossiermodule berekent de verdeling over de appartementsrechten.

stap 7: aanbiedingsbrief opstellen en versturen
Nadat de verdeling is gemaakt, kan de aanbiedingsbrief worden opgesteld. De aanbiedingsbrief moet in ieder geval de volgende gegevens bevatten:
- de kadastrale aanduiding, de oppervlakte en, waar mogelijk, de plaatselijke aanduiding,
- de bestemming en het toegestane gebruik van het perceel;
- indien van toepassing de maximaal toegestane bebouwing en de minimaal voorgeschreven bebouwing van het perceel;
- de canon, boekwaarde en eventueel afkoopsom en basis schaduwgrondwaarde van elk appartementsrecht dat na de splitsing is ontstaan;
- de ingangsdatum van de splitsing in appartementsrechten (dit is altijd de eerstvolgende vervaldatum);
- de einddatum van het tijdvak (de einddatum van het lopende tijdvak blijft dezelfde voor de appartementsrechten die na splitsing ontstaan);
- de algemene en bijzondere bepalingen die van toepassing blijven/worden verklaard;
- de termijn waarbinnen de aanbieding geldt (twee maanden na dagtekening).

NB: soms wil de erfpachter eerder splitsen dan de eerstvolgende vervaldatum. Dit is mogelijk, namelijk door de *juridische* splitsingsdatum gelijk te stellen met de datum aktepassering, doch de *financiële* splitsingsdatum te laten vallen op de eerstvolgende vervaldatum.

Inhoud aanbieding: voorwaarden bij de bestemming "woning"[14]
Indien en voor zover een van de te vormen appartementsrechten betrekking heeft op een woning, dan worden aan het verlenen van de privaatrechtelijke toestemming de volgende voorwaarden verbonden (deze voorwaarden moeten in de aanbieding worden opgenomen):
- op elk appartementsrecht worden de meest recente algemene bepalingen van toepassing verklaard.
- elk appartementsrecht omvattende een woning krijgt de bestemming "koopwoning"; deze woning mag worden verhuurd (de bestemming koopwoning moet in de notariële akte worden vastgelegd, alsmede het aantal m² bvo),
- de appartementsrechten kunnen slechts worden overgedragen aan:
  a. degene die de woning op het moment van de splitsing in appartementsrechten huurt;

[14] Zie art. IV.5 Beleid inzake splitsing in appartementsrechten

b. een gegadigde voor een appartementsrecht die daarop reflecteert na opzegging van de huur van de desbetreffende woning door de huurder.

Op deze beperking wordt een uitzondering gemaakt voor een gegadigde die meerdere verhuurde appartementsrechten verwerft uitsluitend uit oogpunt van geldbelegging en die niet het doel heeft om er te wonen.

Inhoud aanbieding: ***aanvullende voorwaarde bij de bestemming huurwoning***
(bestemmingswijziging met economische meerwaarde)
Als in de erfpachtakte de bestemming "huurwoning" staat, moet de bestemming "huurwoning" veranderd worden in de bestemming "koopwoning" en wordt de canon aangepast op basis van de actuele grondprijs voor de bestemming koopwoning (zie voor de berekeningsinstructie in de Handleiding Grondprijsbepaling). Daarna kan het object in appartementsrechten worden gesplitst.

Geldigheidsduur aanbieding en voorbehoud bestuurlijke besluitvorming
De aanbieding is maximaal twee maanden geldig en moet altijd geschieden onder voorbehoud van bestuurlijke goedkeuring. Zie verder stap 11

Met de aanbieding worden een toelichting, een bericht van acceptatie en de meest recente algemene bepalingen meegestuurd.

N.B.: Alvorens de aanbieding kan worden ondertekend door de teamleider, dient hij eerst te worden geparafeerd door de daartoe bevoegde personen.

stap 8 en 9: verstrijken termijn en vervallen aanbieding
Voor het accepteren van de aanbieding geldt een termijn van twee maanden. Heeft de erfpachter binnen deze termijn (nog) niet gereageerd, dan stuurt de erfpachtbeheerder hem een brief waarin een nieuwe termijn gesteld kan worden om de aanbieding te accepteren. De oorspronkelijke termijn kan worden verlengd als omstandigheden daartoe aanleiding geven. De behandelend erfpachtbeheerder zal per geval moeten bekijken of verlenging van de termijn mogelijk en wenselijk is. Wanneer het nodig is de aanbieding te verlengen, dan is het mogelijk de geldigheid van de aanbieding met een redelijke termijn te verlengen (bijv. twee weken of één maand).

Heeft de erfpachter ook (stel: een week) na het verstrijken van de termijn, al dan niet verlengd, niet gereageerd, dan heeft de erfpachter kennelijk geen belangstelling om de aanbieding te accepteren. De erfpachtbeheerder deelt de erfpachter dan mee dat door het verstrijken van de termijn de geldigheid van de aanbieding is verlopen en de splitsing geen doorgang vindt. De aanbieding vervalt. De erfpachter kan daar later niet meer op terugkomen. Het papieren dossier kan worden gearchiveerd.

stap 10: ontvangst van het bericht van acceptatie
Als de erfpachter besluit de aanbieding te accepteren, moet hij het bericht van acceptatie invullen, ondertekenen en binnen de gestelde termijn terug sturen. Op het bericht van acceptatie moet de erfpachter aangeven:
- in welke hoedanigheid hij de overeenkomst aangaat (het kan zijn dat de erfpachter een B.V. is en dat de directeur namens de B.V. tekent);
- hoe hij de canon wil betalen (voor zover keuze mogelijk is, zie hoofdstuk 3):
  a. betaling van een jaarlijks te indexeren canon
  b. betaling van een 10 jaar vaste canon
  c. betaling van een 25 jaar vaste canon
  d. vooruitbetaling van de canon (afkoop van de canon voor 50 jaar);

- door welke notaris hij de akte wil laten opmaken en laten passeren.

stap 11: bestuurlijke besluitvorming en volmacht
Nadat het stadsdeel of het OGA het bericht van acceptatie heeft ontvangen, kan de besluitvorming worden voorbereid. De overeenkomst tot splitsing in appartementsrechten wordt verwerkt in een besluit van het Dagelijks Bestuur van het stadsdeel of in een mandaatsbesluit (OGA). Daartoe stelt de erfpachtbeheerder een besluit op.

- In het besluit moeten de overwegingen worden opgenomen die tot de splitsing hebben geleid. Het is van belang dat het besluit precies dezelfde gegevens bevat als de geaccepteerde aanbieding. Uiteindelijk vormt de tekst van het besluit de basis voor de notariële akte.

Nadat het Dagelijks Bestuur het besluit tot splitsing in appartementsrechten heeft genomen, stuurt de erfpachtbeheerder in verband met de financiële administratie en het erfpachtbeheer een kopie het besluit zo spoedig mogelijk op aan de bedrijfsadministrateur van het OGA. Vervolgens voert de bedrijfsadministrateur de gegevens in Hermes in.
Ook stuurt de erfpachtbeheerder het **originele besluit** naar de afdeling DIV van het OGA ter archivering in WP-web.

stap 12: opmaken en passeren akte
De splitsing in appartementsrechten moet in een notariële akte worden vastgelegd. De notaris wordt in een begeleidende brief verzocht om overeenkomstig de bijgevoegde **kopie** van het besluit de notariële akte op te maken. De notaris kan deze akte vervolgens met behulp van de eveneens meegezonden (getekende) volmacht passeren, die de erfpachtbeheerder dient op te stellen. In de begeleidende brief verzoekt de erfpachtbeheerder de notaris om toezending van een digitaal, authentiek afschrift.

Opmerking I: Met het verzoek aan de notaris om de akte op te maken en te passeren, worden meegestuurd een kopie van het besluit, een getekende volmacht en een kopie van het legitimatiebewijs en de volmachtverlening van de ambtenaar die bevoegd is de gemeente te vertegenwoordigen.
Indien er afgekocht wordt, moet in de volmacht een voorbehoud tot ontvangst van de afkoopsom worden opgenomen. Ook bij betalingsachterstanden moet een voorbehoud worden opgenomen tot ontvangst van de betalingsachterstand. De akte mag pas gepasseerd worden op het moment dat de betalingen binnen zijn. De notaris heeft zelf de verantwoordelijkheid om te controleren of en wanneer de betalingen zijn bijgeschreven. Er is hiertoe een algemeen voorbehoud in de volmacht opgenomen.

Opmerking II: Bij een splitsing in appartementsrechten worden de notariële **kosten niet gedeeld.** De kosten die verbonden zijn aan het opmaken en de inschrijving van de notariële akte zijn **geheel** voor rekening van de erfpachter.[15] Wanneer de splitsing in appartementsrechten samenloopt met een andere wijziging in het erfpachtcontract, vindt er **geen** kostendeling plaats. Dit geldt eveneens voor een omzetting van lidmaatschapsrechten naar appartementsrechten.

stap 13: registreren akte / administratieve afhandeling
Na ontvangst van de originele akte (digitaal, authentiek afschrift), controleert de erfpachtbeheerder of de gegevens in de akte juist zijn. Wanneer akte en besluit met elkaar overeenkomen, koppelt de erfpachtbeheerder de akte in Livelink aan de oude dossiernummers én het nieuwe dossiernummer. Hierna is de procedure afgerond. Het

[15] Zie besluit van Burgemeester en Wethouder inzake het Beleid delen aktekosten van 12 januari 2001, nr. 11

papieren dossier kan worden gearchiveerd.

Indien akte en besluit echter afwijken van elkaar, verzoekt de erfpachtbeheerder de notaris om tot rectificatie over te gaan. Pas wanneer de akte is gerectificeerd en de gerectificeerde akte in Livelink is gekoppeld, is de procedure afgerond.

NB: Wanneer de notaris een papieren afschrift van de akte toestuurt, moet de akte eerst door de erfpachtbeheerder worden gescand en daarna worden gekoppeld in Livelink.

Bijlage 1 Overzicht beleidswijzigingen

overzicht van de (privaatrechtelijke) beleidswijzigingen inzake splitsing in appartementsrechten (1994-2000)

1994 Splitsing in appartementsrechten mogelijk als de huren hoger zijn dan de distributiegrens + ƒ 333,-. Daaraan worden de volgende voorwaarden verbonden:
- aanpassing canon op basis van huidige grondwaarde;
- de AB 1966 worden van toepassing verklaard;
- vervreemdingsbepaling in de zin dat verkoop van het appartementsrecht alleen mogelijk is aan de zittende huurder of na het beëindigen van de huurovereenkomst.

1995 – 1996 Zie 1994.

1998 aanwijzing 97/278/8, B&W Besluit 1998, afd. 3, volgnummer 36:

A. Verdeling op basis van huidige canon.
B. In het geval dat het gaat om een splitsing met één of meer woning(en) worden de AB 1994 toepassing verklaard.
C. In het geval van B. wordt een vervreemdingsbeperkende bepaling opgenomen, dat er geen verkoop van een appartementsrecht met de bestemming woning zal plaatsvinden aan een ander dan huurder. Verkoop van een appartementsrecht met de bestemming woning kan wel na het beëindigen van de huurovereenkomst.
D. In de akte wordt per appartementsrecht opgenomen welke bestemming het appartementsrecht heeft en hoe groot het appartementsrecht is in aantal m² BVO.
E. Einde van het tijdvak blijft gehandhaafd.

1999 – 2000 Zie beleid 1998, waarbij tevens geldt:

A. Verkoop van verhuurde appartementsrechten aan een ander dan de huurder is mogelijk *wanneer er meer dan 2 appartementsrechten in verhuurde staat verkocht worden aan een koper (zgn. beleggersbepaling).*
B. Ingeval van een lopende canonherzieningsprocedure, wordt deze afgerond volgens de gestarte procedure.
C. Evenredige verdeling van de canon geschiedt door gebruik te maken van de 10% afwijkingsmogelijkheid. Dit betekent dat er maximaal 10% extra gerekend mag worden in geval van aanwezigheid van balkon of tuin en er maximaal 10% afgetrokken mag worden voor berging, tuin en balkon.